

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1050/2017
22.11.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Митић адвокат из ..., против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање - Филијала ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1496/16 од 12.01.2017. године, у седници већа одржаној дана 22.11.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1496/16 од 12.01.2017. године и пресуда Основног суда у Пироту П1 342/14 од 26.01.2016. године тако што се **ПОНИШТАВА** решење туженог ... бр. ... од 24.12.2014. године о отказу уговора о раду, **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоца врати на рад и призна му сва права по основу рада.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да на име трошкова целокупног поступка исплати тужиоцу износ од 153.600,00 динара у року од осам дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пироту П1 342/14 од 26.01.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца АА из ... којим је тражио да се као незаконито поништи решење туженог о отказу уговора о раду ... бр. ... од 24.12.2014. године, као и да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад и призна му сва права по основу рада и накнади трошкове поступка. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1496/16 од 12.01.2017. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Пироту П1 342/14 од 26.01.2016. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о основаности тужиочеве ревизије, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11 ... 55/14 - ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем туженог ... бр. ... од 24.12.2014. године отказан је тужиочев уговор о раду због учињених повреда радних обавеза - злоупотребе положаја (члан 179. став 2. тачка 2. Закона о раду), повреде радних обавеза утврђених тачком 19. уговора о раду - давања нетачних података који су били битни за доношење одлуке од стране руководиоца, што је довело до настанка материјалне обавезе за туженог која превазилази три просечне плате код послодавца (члан 179. став 2. тачка 5. Закона о раду) и непоштовања радне дисциплине прописане Правилником о радној дисциплини и понашању запослених - непрофесионалног, несавесног, неодговорног или необјективног обављања поверених послова, односно нарушавања угледа туженог или достојанства и угледа запослених код туженог (члан 179. тачка 8. Закона о раду). Радње које су тужиоцу стављене на терет као повреда радних обавеза, односно злоупотреба поверења и непоштовање радне дисциплине, извршене су у периоду од 21.01.2013. године до 17.01.2014. године тако што су за одређена физичка лица неосновано уношени подаци из невалидних пријава М4 за 2011, 2012. и 2013. годину. Тужени је за ове радње тужиоца сазнао у поступку контроле извршене 04.08.2014. године. Тужиоцу је 22.10.2014. године достављено упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду, о којима се тужилац писмено изјаснио 30.10.2014. године. Решењем инспектора рада од 16.03.2015. године одложено је извршење решења о отказу уговора о раду, а решењем надлежног министарства од 26.03.2015. године одбијена је жалба коју је тужени изјавио против тог решења.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду и враћање тужиоца на рад. По налажењу судова, поступак за отказ уговора о раду покренут је 22.10.2014. године - достављањем упозорења тужиоцу, па се зато примењују новелиране одредбе Закона о раду - одредба члана 184. став 1. у вези са прелазном и завршном одредбом члана 281. тог закона. С обзиром на утврђену чињеницу да је тужилац предузео радње које су довеле до регистравања фиктивног стажа осигурања за одређени број физичких лица, која су на основу нетачних података остварила право на пензију, нижестепени судови су закључили да је испуњен законски услов за отказ уговора о раду због учињене повреде радне обавезе предвиђене чланом 19. тог уговора.

По налажењу Врховног касационог суда, основано се изјављеном ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

У време учињених повреда радне обавезе, стављених на терет тужиоцу као разлог за отказ уговора о раду, примењивао се Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“, број 24/05 ... 32/13). Одредбом члана 184. став 1. тог закона било је прописано да отказ уговора о раду из члана 179. тачке 1, 2, 3, 5. и 6. истог закона послодавац може дати запосленом у року од три месеца од дана сазнања за чињенице које су основ за давање отказа, односно у року од шест месеци од дана наступања чињеница које су основ за давање отказа. Наведени закон измењен је Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“, број 75/2014), који је ступио на снагу 29.07.2014. године. Према одредби члана 184. став 1. новелираног Закона о раду, отказ уговора о раду из члана 179. став 1. тачка 1. и ставови 2. и 3. тог закона послодавац може дати запосленом у року од шест месеци од дана сазнања за чињеницу које су основ за давање отказа, односно у року од годину дана од дана наступања чињеница које су основ за давање отказа. Прелазном и завршном одредбом члана 281. тог закона прописано је да ће се поступак за отказ уговора о раду који је започет, а није окончан до дана ступања на снагу тог закона, окончати по прописима који су били на снази до дана његовог ступања на снагу.

Питање примене Закона о раду, односно новелираног Закона о раду у овом случају разрешава се применом правила о временском важењу закона, заснованог на тзв. „свршеним фактима“ и „ситуацијама у току“. Према том правилу, на „свршена факта“ примењује се закон који је важио у време када су та факта свршена, па ако нови закон другачије регулише и свршена факта постоји његова ретроактивност. За случај трајних правних ситуација „у току дејства“, које постоје делом у време важења старог, а делом у време важења новог закона, нови закон се, у принципу, непосредно примењује на још „несвршена факта“, почев од дана његовог ступања на снагу.

Примена наведеног правила на овај случај, по схватању Врховног касационог суда, води закључку да се на спорни однос примењују одредбе „старог Закона о раду“, односно одредба члана 184. став 1. која је прописивала рокове застарелости за отказ уговора о раду - субјективни рок од три месеца од дана сазнања послодавца за чињенице које су основ за давање отказа, који тече и истиче у оквиру објективног рока од шест месеци од дана наступања тих чињеница. У конкретном случају, чињенице које су биле основ за давање отказа уговора о раду настале су у периоду од 21.01.2013. године до 17.01.2014. године. Последња чињеница настала је 17.01.2014. године, од када почиње да тече објективни рок од шест месеци за застарелост отказа уговора о раду због повреде радне обавезе, предвиђен тада важећим чланом 184. став 1. Закона о раду. Означени рок истекао је 17.07.2014. године, када је наступила застарелост, због чега се тужиоцу не може отказати уговор о раду јер се ради о „свршеном факту“ насталом пре ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о раду. Због

тога се не могу применити новелиране одредбе члана 184. став 1. тог закона којом су продужени рокови (субјективни и објективни) у којима послодавац може запосленом отказати уговор о раду из разлога прописаних чланом 179. став 1. тачка 1. и ставови 2. и 3. истог закона, јер би то значило његову ретроактивну примену која изменама и допунама закона није превиђена. Ретроактивност Закона о изменама и допунама Закона о раду не произилази ни из одредбе члана 281. тог закона, јер та одредба регулише ситуацију када је поступак отказа уговора о раду започет а није довршен до дана његовог ступања на снагу, што овде није случај.

Имајући изложено у виду, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у другом ставу изреке, донета је на основу члана 165. став 2. у вези са члановма 153. тав 1. и 154. ЗПП. Применом наведених одредби тужиоцу су досуђени трошкови целокупног поступка у укупном износу од 153.600,00 динара. У овај износ урачунати су трошкови за: састав тужбе у износу од 16.500,00 динара, састав жалбе и ревизије у износу од по 33.000,00 динара, као и за заступање на три одржана рочишта у износу од по 18.000,00 динара, чија је висина одређена према важећој Адвокатској тарифи, те издаци за судску таксу за тужбу, првостепену пресуду, жалбу и другостепену пресуду у износу од по 1.900,00 динара, ревизију у износу од 3.800,00 динара и одлуку по ревизији у износу од 5.700,00 динара, обрачунати по важећој Таксеној тарифи.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић